

Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου Μελισσοχωρίου: Μια ζωντανή κιβωτός μνήμης και πίστης

/ [Οδοιπορικά](#)

Στο [Μελισσοχώρι](#) Θεσσαλονίκης, ένα χωριό με βαθιές ρίζες και πλούσια παράδοση, στέκει εδώ και αιώνες ο [Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου](#). Ένας ναός που δεν αποτελεί απλώς τόπο λατρείας, αλλά θεμέλιο της τοπικής ταυτότητας και της συλλογικής μνήμης. Με την επιμονή και το μεράκι των ανθρώπων της Εκκλησίας και της Κοινότητας, ο ναός δεν μένει μόνο στη σιωπή των λίθων, αλλά συνεχίζει να διηγείται την ιστορία του χωριού.

Ο ναός, που δεσπόζει στο κέντρο του οικισμού, αποτελεί σύμβολο συνέχειας για την Κοινότητα του Μελισσοχωρίου. «Είναι το παλαιότερο μνημείο που διασώζεται στο χωριό και στην ευρύτερη περιοχή. Διασώζει μια παράδοση αρχιτεκτονική, μνημειακή, με πολύ πλούσιο υλικό σε εικόνες στο ξυλόγλυπτο τέμπλο και μια πολύ μεγάλη ιστορία που περικλείει για την περιοχή και το χωριό μας», εξηγεί, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, ο πρόεδρος της Κοινότητας και εκδότης (εκδ. Μυγδονία) Αθανάσιος Καγιάς.

Ένα μνημείο με ρίζες στην παλαιοχριστιανική εποχή

Η ιστορία του ναού δεν αρχίζει το 1744, όταν καταγράφεται η μεγάλη επέκταση. Όπως αναφέρει ο κ. Καγιάς, η παλαιότερη φάση του ναού εντοπίζεται στο δεξί κλίτος, όπου διασώζεται μια χαμηλή θύρα, που πιθανότατα ανήκε σε παλιό μονόχωρο ναό αφιερωμένο στον Άγιο Δημήτριο. Από εκεί ξεκίνησε ο μακρύς αυτός πνευματικός δρόμος, σε εποχές δύσκολες, αλλά βαθιάς πίστεως.

Η σημερινή μορφή του ναού διαμορφώθηκε με την επέκταση προς τα δυτικά και τα βόρεια το 1744, γεγονός που επιβεβαιώνεται από εντοιχισμένη κεραμοπλαστική επιγραφή στον βόρειο τοίχο, καθώς και από την αναγραφή του έτους με κόκκινα τούβλα στην τοιχοποιία.

«Στην παλαιά θύρα, όπου ήταν η πρώτη φάση του ναού, εικάζεται ότι υπήρχε παλιός ναός του Αγίου Δημητρίου, μία μικρή μονόχωρη βασιλική. Εκεί ήταν τότε η κύρια είσοδος. Στα 1744, ο ναός παίρνει τη σημερινή του μορφή, δηλαδή επεκτείνεται βόρεια και δυτικά, και σήμερα αποτελεί μία τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική. Υπάρχουν σπαράγματα αρχιτεκτονικών μελών, που μας καταδεικνύουν ότι υπάρχουν παλαιότερες φάσεις απ' αυτή την παλαιοχριστιανική. Το δε έτος επεκτάσεως του ναού διασώζεται σε δύο σημεία», επισημαίνει ο πρόεδρος της Κοινότητας Μελισσοχωρίου, ένας από τους πλέον επίμονους μελετητές της ιστορίας του ναού.

Αυτό που κάνει τον συγκεκριμένο ναό ξεχωριστό, δεν είναι μόνο το αρχιτεκτονικό του αποτύπωμα, αλλά η αδιάλειπτη λειτουργική του ζωή. Όπως υπογραμμίζει ο κ. Καγιάς, η λειτουργική ζωή του ναού φαίνεται πως δεν έχει διακοπεί ποτέ. Από τις ιστορικές φάσεις και τις γραπτές μαρτυρίες, διαπιστώνεται πως ο ναός πάντοτε λειτουργούσε.

Μέσα στις πέτρες του και τις τοιχογραφίες του αντηχεί ο ψίθυρος αιώνων πίστης, αδιάκοπης προσευχής κι ελπίδας.

Καλλιτεχνικοί θησαυροί μοναδικής αξίας - Μνήμες και ίχνη αιώνων

Ο ναός φιλοξενεί πολύτιμα έργα τέχνης, πολλά από τα οποία ο κ. Καγιάς έχει καταγράψει με επιμέλεια. Ξεχωρίζει το ξυλόγλυπτο, επίχρυσο και πολύχρωμο τέμπλο, όπου δεσπόζουν εικόνες του Σταμάτη Πανταζή από τη Βήσσανη Ιωαννίνων, χρονολογημένες στα 1845 και 1847. Η καλλιτεχνική αξία τους αναδεικνύει το βάθος της πολιτιστικής συνέχειας του τόπου.

Σύμφωνα με τον πρόεδρο της Κοινότητας Μελισσοχωρίου, στον ναό θησαυρίζεται μια αξιόλογη συλλογή εικόνων, που χρονολογούνται από τον 17ο αιώνα και εξής. Πρόκειται για οικογενειακά αφιερώματα των ευσεβών Μπαλτζιανών, που καθιστούν τον ναό πραγματική κιβωτό της ιστορικής μνήμης του χωριού.

Η εικόνα του Ακαθίστου Ύμνου - ένα κειμήλιο πίστης και αντίστασης

Στον παλαίφατο ιστορικό ναό του Αγίου Γεωργίου Μελισσοχωρίου, μεταξύ των πολλών σημαντικών κειμηλίων υπάρχει και η εικόνα της Υπεραγίας Θεοτόκου, «Ο Ακάθιστος Ύμνος της Θεοτόκου Μαρίας». Η επιβλητική αυτή εικόνα, διαστάσεων 115,5×75,5 πάχους 4 εκατ. ιστορήθηκε, σύμφωνα με την επιγραφή της, το έτος 1859 κατά τον μήνα Μάιο, από τον Χριστόδουλο Ι. Ζωγράφο, από τη Σιάτιστα, σύμφωνα με στοιχεία που άντλησε το ΑΠΕ-ΜΠΕ από την έκδοση «Ο Ακάθιστος Ύμνος» (εκδ. Μυγδονία, 2022).

Η εικόνα αφιερώθηκε στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου της χώρας Μπάλτζιας από τον Βασίλειο Σ. Ναμαζιώλη (Ταλατά). Για 160 χρόνια κοσμεί τον ναό και ενώπιον της εικόνας αυτής ψάλλονται αδιαλείπτως οι ακολουθίες των Χαιρετισμών της περιόδου της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Σύμφωνα με τις αφηγήσεις της οικογένειας, στα χρόνια εκείνα της Τουρκοκρατίας, φιλοξενούνταν στο σπίτι τους ο αγιογράφος Χριστόδουλος για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ο παππούς Βασίλης Ταλατάς και η σύζυγός του Μαρία τού ανέθεσαν να αγιογραφήσει την εικόνα του Ακαθίστου Ύμνου με τις «24 χάρες» (έτσι αποκαλούσαν τους 24 Οίκους ο Βασίλης και η Μαρία). Την εικόνα, υπό τον φόβο των Τούρκων, ο αγιογράφος τη δούλευε μέσα στο υπόγειο (στην ίζμπα) του παλιού σπιτιού για έξι μήνες. Όταν ολοκληρώθηκε η αγιογράφησή της, τη μετέφεραν στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου.

Ο περίβολος του ναού φέρει επίσης ισχυρά ίχνη της μακραίωνης ιστορίας του τόπου. Κεραμικοί σταυροί, μαρμάρيني λίθοι και παλαιές επιγραφές μαρτυρούν την ύπαρξη νεκροταφείου γύρω από τον ναό. Στο νοτιοανατολικό του τμήμα διασώζεται πέτρινη κόγχη με πωρόλιθο και υπολείμματα σωλήνων που μετέφεραν αγιασμό από φυσική πηγή, η οποία πρόσφατα εντοπίστηκε κατά τη διάρκεια έργων αποχέτευσης.

Όπως περιγράφει ο κ. Καγιάς: «Διακρίνονται οι παλιές πήλινες σωλήνες που έφεραν το αγίασμα και τη φιάλη που υπήρχε μέσα στο ναό. Βέβαια, έχει γίνει πλέον η διακοπή και η φιάλη χρησιμοποιείται ως κολυμβήθρα».

Η πίστη που ενώνει το χωριό

Από τις κορυφαίες στιγμές της λατρευτικής ζωής του ναού αποτελεί η ετήσια πανήγυρη του Αγίου Γεωργίου, στις 23 Απριλίου. Η Θεία Λειτουργία, η περιφορά της εικόνας και τα παραδοσιακά δρώμενα φέρνουν στο προσκήνιο την αφοσίωση των κατοίκων, τη συνέχεια των εθίμων και τη ζωντανή ψυχή του τόπου.

Ο κ. Καγιάς, με βαθύ σεβασμό στην ιστορική και πνευματική κληρονομιά, έχει αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διάσωση, ανάδειξη και προβολή του μνημείου αυτού. Μέσα από την προσωπική του έρευνα, τις δημοσιεύσεις του και τις παρεμβάσεις του, φέρνει στο φως κάθε πτυχή της ιστορίας που περικλείει αυτός ο ταπεινός, αλλά υπέροχος ναός.

Ο Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου στο Μελισσοχώρι δεν είναι απλώς μια εκκλησία,

όπως λένε κάτοικοι και επισκέπτες. Είναι η ψυχή ενός τόπου, ο σιωπηλός φύλακας της μνήμης, ο ζωντανός κρίκος που ενώνει το χθες του τόπου με το σήμερα.

(Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ/Σ. Παπ. - Βίντεο: Γιάννης Αγγελάκης)